

Arbetslivskommissionen för processindustrin, lägesbild 2018–2019

Arbetslivskommissionen för processindustrin har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetslivskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons, bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI.

Uppgifterna om utförda studieprestationer 2018 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2019. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2019 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2020. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi.

De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehänteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI. Dessa uppgifter statistikförs under punkterna "inga uppgifter"/"har inte meddelats".

Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

Examens- och examensdelsprestationer	2018		2019	
	hela examen	Examensdelar	hela examen	Examensdelar
Grundexamen inom laboratoriebranschen	247	2 105	274	2 461
Grundexamen inom processindustrin	421	2 974	508	4 131
Kompetensområdet för kemisk teknik	261		261	
Kompetensområdet för pappersindustrin	108		129	
Kompetensområdet för kemisk industri	1		53	
Kompetensområdet för metallförädling	8		20	
Kompetensområdet för bioteknik	5		18	
Kompetensområdet för pappersindustrin, kompetensområdet för metallförädling	0		9	
Kompetensområdet för sågindustrin	9		7	
Kompetensområdet för kemisk industri, kompetensområdet för pappersindustrin	0		5	
Kompetensområdet för bioteknik, kompetensområdet för kemisk industri	0		1	

Kompetensområdet för skivindustrin	6		1	
Kompetensområdet för metallförädling, kompetensområdet för kemisk teknik	2		0	
Tomma	9		4	
Yrkesexamen inom processindustrin	13	97	68	619
Kompetensområdet för pappers- och cellulosaindustrin	2		34	
Kompetensområdet för metallförädlingsindustrin	0		17	
Kompetensområdet för den kemiska industrin	11		16	
Tomma	0		1	
Yrkesexamen inom laboratorie- och mätningsbranschen	0	0	0	0
Specialyrkesexamen inom processindustrin	2	10	5	22
Yrkesexamen inom kemisk industri	70	362	16	34
Specialyrkesexamen inom kemisk industri	8	21	1	1
Yrkesexamen i metallförädling	23	142	12	72
Yrkesexamen för mätare och kalibrerare	9	0	23	0
Kompetensområdet för verkstadsmätningar	4	0	16	0
Kompetensområdet för kalibrering av verkstadsmätinstrument	5	0	7	0
Yrkesexamen inom pappersindustrin	67	308	34	76
Specialyrkesexamen inom pappersindustrin	10	31	1	3
Yrkesexamen för avgjutare	2	11	9	25
Specialyrkesexamen för avgjutarmästare	0	0	0	0
Totalt	872	6 061	951	7 444

** Uppgifterna är hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta. Prestationerna för examensdelarna omfattar inte examensdelar som uppgetts vara lokala.*

Målet med studierna per examensdel (antal)	2018		2019	
	mål: hela examen	mål: examensdel/ delar	mål: hela examen	mål: examensdel/ delar
Grundexamen inom laboratoriebranschen	2 102	3	2 450	11
Yrkesexamen inom laboratorie- och mättningsbranschen	0	0	0	0
Grundexamen inom processindustrin	2 966	8	4 101	30
Yrkesexamen inom processindustrin	61	0	612	7
Specialyrkesexamen inom processindustrin	2	0	21	1
Yrkesexamen inom kemisk industri	84	0	34	0
Specialyrkesexamen inom kemisk industri	1	0	1	0
Yrkesexamen i metallförädling	8	0	72	0
Yrkesexamen för mätare och kalibrerare	0	0	0	0
Yrkesexamen inom pappersindustrin	22	0	76	0
Specialyrkesexamen inom pappersindustrin	22	0	3	0
Yrkesexamen för avgjutare	11	0	25	0
Specialyrkesexamen för avgjutarmästare	0	0	0	0
Totalt	5 279	11	7 395	49

Diskussion

Antalet prestationer för examina och examensdelar, utveckling

Man kan se en ökning i antalet examina och examensdelar. I fortsättningen kan läroanstalterna erbjuda möjligheter att avlägga de examensdelar som saknas och skräddarsydd utbildning.

Antalet grundexamina har ökat från 668 till 782, men yrkesexamina minskat från 184 till 162 och specialyrkesexamina har minskat från 20 till 7. Detta är oroväckande, men förklaringen kan vara att grundexamina har förblivit desamma.

I grundexamina är det glädjande att både process- och laboratoriebranschen har ökat, båda branscherna verkar alltså vara attraktiva.

Yrkes- och specialyrkesexamina förnyades och i examina pågår en övergångsperiod till de nya examensgrunderna. Antalet specialyrkesexamina har varit oroväckande lågt.

Rapportuppgifterna väcker oro, eftersom de inte visar de verkliga uppgifterna och tabellerna är inkorrekta i och med att de innehåller gamla registreringar. Statistiken innehåller överraskande få yrkesprov som ordnas på arbetsplatsen och det finns återigen många punkter som saknar uppgifter.

Marginellt avlagda examina och kompetensområden

Examina inom såg- och skivbranschen har inte sammanställts i denna rapport, eftersom de har övergått till andra examina och till en annan arbetslivskommission, men verkar ha minskat och förlorat sin dragningskraft i fråga om grundexamen.

De nya yrkesexamina inom laboratorie- och mättningsbranschen syns ännu inte i statistiken. Arbetslivskommissionen har inte heller fått en enda ansökan om anordnartillstånd för denna examen.

Anordnande av examina

Examen	Anordnartillstånd	Aktiva anordnare	Övrigt
Yrkesexamen inom laboratorie- och mättningsbranschen	4	0	i kraft 1.1.2019
Grundexamen inom laboratoriebranschen	53	18	
Yrkesexamen inom processindustrin	14	10	
Specialyrkesexamen inom processindustrin	11	3	
Grundexamen inom processindustrin	54	25	
INTE EXAMINA SOM ÄR I EN ÖVERGÅNGSTID			

** aktiviteten bestäms utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2018 eller 2019 som tillställts kommissionen. Uppgifterna är hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta.*

Diskussion

Ändringar i antalet anordnartillstånd

Flera utbildningsanordnare har ansökt om anordnartillstånd.

Arbetslivskommissionen gjorde en separat tabell som innehåller aktiva och passiva utbildningsanordnare under 2018–2019 (protokoll). Under hösten 2018 ringdes till alla läroanstalter som ordnar nya grundexamina. I samband med uppringningen fick man kännedom om endast ett fåtal nya utbildningsanordnare.

Tillstånden för anordnande av yrkesexamina inom laboratorie- och mättningsbranschen väckte uppmärksamhet och förvåning, eftersom arbetslivskommissionen inte har fått någon begäran om utlåtande för behandling. Enligt uppgifterna har anordnartillstånd ändå redan beviljats fyra läroanstalter, trots att examensgrunderna trädde i kraft först den 1 januari 2019.

Anordnande av examina

Jämfört med anordnartillstånden är antalet aktiva anordnare klart färre, i synnerhet i fråga om grundexamina och specialyrkesexamina.

Fördelningen av examens-/examensdelsprestationer mellan utbildningsanordnarna

Fördelningen är ojämn. Det har skett sammanslagningar mellan utbildningsanordnarna.

Stora utbildningsanordnare ordnar fler examina och examensdelar än små utbildningsanordnare.

Antalet avbrutna examina påverkar också.

Geografisk och språklig täckning vid anordnande av examina

Täckningen är tillräcklig.

Examina ordnas runt om i Finland och det finns även svenskspråkiga utbildningsanordnare.

Ingen information om grundexamen inom processindustrin på svenska 2018, men 2019 var den 0,2 procent.

Kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Grundexamen inom laboratoriebranschen

Miljöer där yrkesprov genomförts (2018): arbetsplats och läroanstalt 3,61 %, läroanstalt 22,61 %, arbetsplats 32,54 %.

Inga uppgifter 41,24 %.

Miljöer där yrkesprov genomförts (2019): arbetsplats och läroanstalt 2,11 %, läroanstalt 25,23 %, arbetsplats 34,9 %.

Inga uppgifter 37,75 %.

Bedömningen har genomförts av (2019): arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 761, endast bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare 8, endast arbetsgivare/arbetslivet 10. Lärare 384. Inga uppgifter 907.

Grundexamen inom processindustrin

Miljöer där yrkesprov genomförts (2018): arbetsplats och läroanstalt 5,28 %, läroanstalt 8,57 %, arbetsplats 39,74 %.

Inga uppgifter 46,4 %.

Miljöer där yrkesprov genomförts (2019): arbetsplats och läroanstalt 7,94 %, läroanstalt 6,44 %, arbetsplats 42,34 %.

Inga uppgifter 43,28 %.

Bedömningen har genomförts av (2019): arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 1 703, endast bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare 11, endast arbetsgivare/arbetslivet 6. Lärare 259. Inga uppgifter 1 779.

Yrkesexamen inom processindustrin

Miljöer där yrkesprov genomförts (2018): arbetsplats och läroanstalt 1,03 %, läroanstalt tom, arbetsplats 36,08 %.

Inga uppgifter 62,89 %.

Miljöer där yrkesprov genomförts (2019): arbetsplats och läroanstalt 14,7 %, läroanstalt tom, arbetsplats 52,34 %.

Inga uppgifter 32,96 %.

Bedömningen har genomförts av (2019): arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 370, endast bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare 3, endast arbetsgivare/arbetslivet 1. Lärare 40. Inga uppgifter 204.

Specialyrkesexamen inom processindustrin

Miljöer där yrkesprov genomförts (2018): arbetsplats 80 %, arbetsplats och läroanstalt tom, läroanstalt tom. Inga uppgifter 20 %:

Miljöer där yrkesprov genomförts (2019): arbetsplats 36,36 %, arbetsplats och läroanstalt tom, läroanstalt tom.

Inga uppgifter 63,64 %:

Bedömningen har genomförts av (2019): arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 8, endast bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare tom, endast arbetsgivare/arbetslivet tom. Inga uppgifter 14.

Yrkesexamen inom kemisk industri

Miljöer där yrkesprov genomförts (2018): arbetsplats och läroanstalt 42,27 %, läroanstalt tom, arbetsplats 34,53 %.

Inga uppgifter 23,2 %.

Miljöer där yrkesprov genomförts (2019): arbetsplats och läroanstalt 26,47 %, läroanstalt tom, arbetsplats 73,53 %.

Bedömningen har genomförts av (2019): arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 34, endast bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare tom, endast arbetsgivare/arbetslivet tom. Inga uppgifter tom.

Specialyrkesexamen inom kemisk industri

Miljöer där yrkesprov genomförts (2018): arbetsplats 95,24 %. Inga uppgifter 4,76 %.

Miljöer där yrkesprov genomförts (2019): arbetsplats 100 %.

Bedömningen har genomförts av (2019): arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 1, endast bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare tom, endast arbetsgivare/arbetslivet tom. Inga uppgifter tom.

Yrkesexamen i metallförädling

Miljöer där yrkesprov genomförts (2018): arbetsplats 94,37 %. Inga uppgifter 5,63 %.

Miljöer där yrkesprov genomförts (2019): arbetsplats 100 %.

Bedömningen har genomförts av (2019): lärare 72, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare tom, endast bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare tom, endast arbetsgivare/arbetslivet tom. Inga uppgifter tom.

Yrkesexamen inom pappersindustrin

Miljöer där yrkesprov genomförts (2018): arbetsplats och läroanstalt 0,32 %, arbetsplats 92,53 %, läroanstalt tom. Inga uppgifter 7,14 %.

Miljöer där yrkesprov genomförts (2019): arbetsplats 100 %.

Bedömningen har genomförts av (2019): arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 41, lärare 35, endast bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare tom, endast arbetsgivare/arbetslivet tom. Inga uppgifter tom.

Specialyrkesexamen inom pappersindustrin

Miljöer där yrkesprov genomförts (2018): arbetsplats 29,03 %. Inga uppgifter 70,97 %.

Miljöer där yrkesprov genomförts (2019): Inga uppgifter 100 %.

Bedömningen har genomförts av: Inga uppgifter 3.

Yrkesexamen för avgjutare

Miljöer där yrkesprov genomförts (2018): arbetsplats 100 %.

Miljöer där yrkesprov genomförts (2019): arbetsplats 100 %.

Bedömningen har genomförts av (2019): arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 25, endast bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare tom, endast arbetsgivare/arbetslivet tom. Inga uppgifter tom.

Examen	startenkät/PUK	slutenkät/yrkesprov
Grundexamen inom laboratoriebranschen	4,0	4,6
Grundexamen inom processindustrin	3,9	4,5
Yrkesexamen inom processindustrin	3,9	4,5
Yrkesexamen för mätare och kalibrerare	inga uppgifter	inga uppgifter
Yrkesexamen inom laboratorie- och mätningbranschen	inga uppgifter	inga uppgifter
Specialyrkesexamen inom processindustrin	inga uppgifter	inga uppgifter

** granskningsperioden för studeranderespons är 7/2018–9/2019. Bedömningsskala 1–5, där (5) helt av samma åsikt, (4) nästan helt av samma åsikt, (3) delvis av samma och delvis av annan åsikt, (2) nästan helt av annan åsikt, (1) helt av annan åsikt.*

Diskussion

Genomförande av tvåpartsbedömning av kunnande

Enligt uppgifterna har tvåpartsbedömning genomförts endast i ungefär hälften av bedömningarna. Uppgifterna om att till exempel grundexamen bedöms av endast en lärare är oroväckande. Det finns också många uppgifter som saknas. Statistiken verkar otillförlitlig och det är osäkert om det är möjligt att dra slutgiltiga slutsatser utifrån den.

Motiveringar för ordnande av yrkesprov vid läroanstalter

Utmanande processer och åldersgränser (tillträde för minderåriga förbjudet vid fabriker) tvingar till yrkesprov som ordnas vid läroanstalten. Innehållet i krav på yrkesskicklighet som inte har kunnat påvisas på arbetsplatsen kompletteras vid läroanstalten.

Rättelser av bedömning

Generaliseringar kan inte göras eftersom endast en begäran om rättelse av bedömning har behandlats av arbetslivskommissionen.

Planer för bedömning av kunnande

I de planer för bedömning av kunnande som lämnats in i samband med anordnartillstånden har det upptäckts brister. Utarbetandet av planerna befinner sig i ett brytningsskede och alla läroanstalter uppdaterar sina planer för bedömning av kunnande innan utgången av juni 2020.

Genomförandet av den personliga tillämpningen i praktiken

Allmänt kan man om studeranderesponsen för yrkesutbildningen konstatera att PUK har fått sämre vitsord jämfört med andra punkter.

Inom laboratoriebranschen är vitsorden under 4, medan medeltalet i allmänhet är över 4. Svarsmängderna varierade enormt och variationen i vitsorden i responsen var stor mellan olika läroanstalter.

Utvecklingen av hur nöjda de studerande var varierade också avsevärt (startenkät versus slutenkät) för olika läroanstalter.

God praxis

Inget särskilt har framkommit i samband med besök.

Utvecklingsområden i utbildningsanordnarnas verksamhet

Inte så mycket om anordnarnas verksamhet, men behandlingen av nya ansökan om anordnartillstånd hos UKM och kommissionen borde bli smidigare än i nuläget, när processen kan ta upp till ett år.

Nu är det problematiskt för kommissionen att få en helhetsuppfattning om planen för genomförande av bedömning för utlåtandet, eftersom undervisnings- och kulturministeriet inte skickar alla uppgifter till arbetslivskommissionen. Till exempel behövs uppgifter om den utbildning som läroanstalten antecknat i ansökan, verksamhetsmässiga förutsättningar, personalresurser och kompetens, kunnande, pedagogiska arrangemang, inlärningsmiljöer och undervisningsredskap, samarbete med intressentgrupper, antalet studerande.

Hur väl fungerar examensgrunderna

Diskussion

Examengrundernas arbetslivsmotsvarighet

Frågan diskuterades under besöket och i samband med lärarnas sommarlag under ett fabriksbesök i Karleby 2019.

Grunderna för grundexamen inom laboratoriebranschen har blivit föråldrade och det har också uppstått behov av ändringar till följd av att den nya yrkesexamen har publicerats. Dessutom är det en för omfattande examen och det är en utmaning att genomföra yrkesproven i arbetslivet. Detta har inte ändrats i samband med reformen. Förändringsbehovet är därmed brådskande och stort.

Genomförande av valfrihet vid avläggande av examina

Man måste få fler valmöjligheter till yrkesexamen inom processindustrin, i synnerhet i kompetensområdet för den kemiska industrin finns det få alternativ, eftersom kompetensområdets examensdel Behärskande och styrning av processer inom den kemiska industrin inte kan väljas flera gånger för i processer inom olika arbetsområden på samma sätt som inom andra kompetensområden.

Behov av ytterligare anvisningar i fråga om kraven på yrkesskicklighet i examensdelarna eller sätten att påvisa yrkesskickligheten

Det har inte framkommit behov av tilläggsanvisningar.

Erfarenheter av hur de nya examensgrunderna fungerar

Prestationer enligt de nya examensgrunderna kommer i jämn takt.